

< [Terug naar het overzicht <https://www.erfgoedalkmaar.nl/nieuws/](https://www.erfgoedalkmaar.nl/nieuws/)>

Betrokken Alkmaarders zetten met nieuwe stichting Truus Wijsmuller op de kaart

10
december 2021

Deel
via:



<[https://twitter.com/intent/tweet/?](https://twitter.com/intent/tweet/?text=&url=https://www.erfgoedalkmaar.nl/nieuws/betrokken-alkmaarders-zetten-met-nieuwe-stichting-truus-wijsmuller-op-de-kaart/)

[text=&url=https://www.erfgoedalkmaar.nl/nieuws/betrokken-alkmaarders-zetten-met-nieuwe-stichting-truus-wijsmuller-op-de-kaart/](https://www.erfgoedalkmaar.nl/nieuws/betrokken-alkmaarders-zetten-met-nieuwe-stichting-truus-wijsmuller-op-de-kaart/)>



<[https://facebook.com/](https://facebook.com/alkmaarders-zetten-met-nieuw-wijsmuller-op-de-kaart/)

[alkmaarders-zetten-met-nieuw-wijsmuller-op-de-kaart/](https://facebook.com/alkmaarders-zetten-met-nieuw-wijsmuller-op-de-kaart/)>



“Niet voor niets was één van haar bijnamen de Stoomwals”

Ze leggen hun hele ziel en zaligheid erin: de naam van Truus Wijsmuller terug op de kaart krijgen voor Alkmaar en de rest van Nederland. Het zevenkoppige bestuur van de Stichting Truus Wijsmuller-Meijer. Het indrukwekkende beeld dat sinds vorig jaar op de Gewelfde Stenenbrug staat, is pas het begin. (Er zijn trouwens mini replica's van het beeld in aantocht voor de liefhebber!). Wij spraken met Leen Spaans en Anneke Goddijn, voorzitter en secretaris van de kersverse stichting, over de plannen van de stichting en over de moedige acties van deze opmerkelijke Alkmaarse over wie ze niet uitgepraat raken: “Zo bijzonder wat deze vrouw allemaal voor elkaar kreeg!”

Het is een mooi rijtje Alkmaarders, de kerngroep van de Stichting Truus Wijsmuller: Feyko Alkema en Netty Bleichroth-Vegter zijn beiden kunsthistoricus, John Ibink was eigenaar van Juweliershuis Ibink en jaren ondernemer in Alkmaar, en Stefan Jansen en Tineke Wolfswinkel zijn werkzaam als advocaat. Anneke Goddijn is dichteres en gepensioneerd docent en Leen Spaans, voormalig rector s.g. Jan Arentz, is actief in diverse stichtingsbesturen. Jenny Tuytel (juriste) en Karel Beentjes (gepensioneerd pensioenspecialist) staan het bestuur bij met raad en daad.

Historische Vereniging Alkmaar

Alle bestuursleden, op John Ibink na, waren jaren actief betrokken bij de Historische Vereniging Alkmaar. Leen Spaans: “Anneke en ik waren bij de Historische Vereniging Alkmaar ook al een tandem als voorzitter en secretaris, en dat zijn we nu weer. En we zijn allemaal gefascineerd door de gedachte hoe we die bijzonder moedige acties van Truus Wijsmuller van voor de oorlog vergeten konden zijn. Na de oorlog stond ze namelijk voortdurend in de krant. Daar zorgde ze wel voor. Maar voor haar acties van voor de oorlog weinig of geen aandacht. In 2015 heeft nota bene in ons eigen verenigingsblad van de HVA (Historische Vereniging Alkmaar) nog een artikel over haar gestaan. En dat vonden we wel interessant maar we stonden er nog steeds niet echt bij stil.”

Anneke: “Tot die indrukwekkende documentaire over haar leven!”

Leen: “En niet te vergeten Lody van der Kamp met zijn boek ‘Sara, het meisje dat op transport ging’. Daarin werden die kindertransporten uitgebreid beschreven en naar aanleiding van dat boek is er een straat naar Truus genoemd in Overstad. Dat was in 2017. En de mensen die daar wonen, stellen nu ook vragen over dat minibeeldje.” (Tekst gaat verder onder de foto)



Anneke en Leen bij een minibeeld van Truus Wijsmuller

Minibeeld Truus Wijsmuller

Dat het beeld van tante Truus met 28 kinderen om zich heen tot de verbeelding spreekt, blijkt wel uit de belangstelling voor het beeld zelf en de vraag naar mini-exemplaren. Leen: “Er zijn een paar kleinere versies gemaakt van brons, maar die zijn te duur en ook te zwaar om op de markt te brengen. Dus er komt nu een betaalbare kunststof versie, die eruitziet alsof hij van brons is, van 12 cm hoog.”

Wat in elk geval al gelukt is, de afgelopen periode, is dat meer mensen dan ooit de naam Truus Wijsmuller kennen. En daar is dan ook hard aan gewerkt: “Het begon in 2018, vertelt Anneke Goddijn, “Dat lijkt nu eigenlijk al heel lang geleden. De beeldhouwsters Annet Terberg en Lea van Wijnhoven waren geïnspireerd geraakt door Pamela Sturhoofd en Jessica van Tijn die bij de Wereld Draait Door vertelden over de documentaire die zij aan het maken waren over Truus Wijsmuller. Het bracht de beeldhouwsters op het idee een beeld te maken van deze vrouw en met dat idee klopten ze aan bij de gemeente Alkmaar. Die legde de vraag vervolgens neer bij de HVA (Historische Vereniging Alkmaar).”

Truus Wijsmuller was niet bang

“Tijdens dat eerste gesprek bij de gemeente, met beeldhouwster Annet Terberg en documentairemaakster Pamela Sturhoofd, is mijn enthousiasme gewekt,” vervolgt Anneke. “Zo bijzonder wat deze vrouw destijds allemaal voor elkaar kreeg. En ze was helemaal niet bang. Ze ging wel even praten in Wenen, toen in 1938 (na de Kristallnacht) de levens van Joodse burgers in Oostenrijk en Duitsland op het spel stonden. En nog diezelfde week zorgde ze ervoor dat zeshonderd kinderen klaar stonden voor transport naar veiliger oorden. In negen maanden tijd werden op die manier tienduizend kinderen gered. Tot het moment dat de oorlog met Engeland uitbrak, in september 1939.

Maar goed, voor zo’n beeld moesten natuurlijk fondsen geworven worden en er moest van alles worden georganiseerd. Wij hebben dat opgepakt met een speciale commissie namens de HVA en daaruit is uiteindelijk deze stichting voortgekomen.”

Is ook aan Amsterdam gedacht voor het beeld? Truus Wijsmuller woonde immers sinds haar tienerjaren in Amsterdam?

“Ja, zeker, de beeldhouwsters hadden het idee eerst aangereikt bij de gemeente Amsterdam, maar die was niet geïnteresseerd. Zij hadden al een borstbeeld van Truus, maar niet vanwege haar werk van voor de oorlog...”

Leen: “Nee, dat beeld was voor haar 25-jarig VVD-lidmaatschap van de gemeenteraad na de oorlog. Daar viel ze ook op door haar bijzondere inzet en haar gevecht tegen onrecht! Maar er werd met geen woord gerept over haar bijzondere reddingsacties voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Ze ondervond ook veel tegenwerking in die tijd hè, want Nederland wilde natuurlijk graag neutraal blijven, maar Truus ging tegen alle politieke conventies in! Er is zelfs nog een poging geweest om haar te veroordelen als dubbelspion. Dat was vanwege haar kritiek op het Rode kruis die achteraf terecht bleek. Toen is ze van alle blaam gezuiverd. Maar goed, één van haar bijnamen was dus niet voor niets de Stoomwals.”

Blijvend applaus

Anneke: “Vertel dat verhaal eens van die ambulances voor Suriname!”
Leen: “Ja, dat was tijdens de Auto RAI in 1963. Truus had zich al enorm ingespannen voor ziekenhuiszorg in Suriname en ze had ontdekt dat er geen ambulances waren. Toen had ze bedacht dat autodealer PON wel gratis een ziekenauto, een Mercedes, kon leveren, aangezien ze toch voldoende verdiend hadden in de oorlog. Dus met die mededeling kwam ze bij de stand van Mercedes en de man die ze daar trof, begon te bluffen: ‘Prins Bernhard komt straks naar de RAI en als jij het voor elkaar krijgt om hem hier in de stand te krijgen, dan krijg jij die Mercedes. Dus dat was wat Truus deed. Ze wachtte hem op bij de ingang en troonde hem meteen mee naar de Mercedesstand. En zo kreeg ze het elke keer weer voor elkaar. Heb je trouwens gezien dat Willeke Alberti pas de ‘Blijvend Applaus prijs’ kreeg voor haar oeuvre? Die prijs is ooit in het leven geroepen door Truus Wijsmuller.” (Tekst gaat verder onder de foto’s)



In de oorlog

Ook tijdens de Tweede Wereldoorlog zat Truus Wijsmuller trouwens niet stil. Hoewel de kindertransporten toen niet meer mogelijk waren, ging ze stug door met haar dappere daden. Zo deed ze alles wat ze kon om bijvoorbeeld gezinnen te herenigen door kinderen terug te brengen naar hun ontheemde ouders in België, Frankrijk, Spanje, Italië en Nederland. Ze organiseerde voedsel- en medicijntransporten naar soldatenkampen in het zuiden van Frankrijk. En in de hongerwinter zorgde ze ervoor dat een groot aantal uitgehongerde baby's werden opgenomen in gezinnen in Enkhuizen. De baby's waren door hun ouders meegegeven met een boot op weg naar Friesland, in de hoop dat ze het daar beter zouden hebben. Maar de boot strandde bij Enkhuizen. Omdat Truus steeds zelfstandig opereerde en nooit was aangesloten bij het Verzet, wordt ze officieel niet gezien als verzetsheldin. Wel kreeg ze voor haar reddingspogingen de Israëliische Yad Vashem-onderscheiding ('Rechtvaardige onder de Volken') uitgereikt. Haar daden waren in elk geval indrukwekkend genoeg om haar op te nemen in de Verzetsheldenroute door de gemeente Alkmaar. [link toevoegen]

Duizend kilo

Leen, die na drie keer drie jaar voorzitterschap van de HVA in 2018 afscheid moest nemen van deze club, gaat nu helemaal op in de missie van de nieuwe stichting. Dit voorjaar kwam hij verschillende keren in de media met zijn podcastserie bij Streekstad Centraal over Truus.

Ook het technische traject van de totstandkoming van het beeld heeft hij met belangstelling gevolgd en begeleid: “Er gaat een wereld voor je open als je ziet hoe dat gaat. Eerst was er het geboetseerde model, nog even te zien in de Lutherse kerk. En toen dat model was goedgekeurd, is het gescand en digitaal geprint van materiaal dat ook gebruikt wordt bij zonnepanelen. Met dat resultaat, dat door de beeldhouwsters nog moest worden bijgewerkt, werd de mal voor het uiteindelijke bronzen beeld gemaakt. Dat beeld weegt trouwens duizend kilo hè? Dus er moest ook berekend worden of de brug er wel tegen bestand was.”

Truus Wijsmullerprijs

Het vat van verhalen over Truus lijkt onuitputtelijk. En zowel Anneke als Leen praat vol liefde over Truus. Anneke: “Wat we met onze stichting willen, is dat haar naam en haar werk van voor de oorlog weer bekend raakt. Er komt een educatieproject voor scholen, er zijn plannen voor een pop-up-museum en we zijn bezig met de ontwikkeling van de Truus Wijsmullerprijs. Een prijs die we eens in de twee jaar, op haar geboortedag, 21 april, gaan uitreiken aan iemand die handelt in haar geest.”

Leen: “Dat kan iemand zijn die zich inspant voor kinderen uit bijvoorbeeld Afghanistan of op Lesbos, maar het mag ook iets zijn dat helemaal niet met kinderen te maken heeft. Truus heeft namelijk meer gedaan dan alleen die kindertransporten. En ook daar willen we de komende jaren bekendheid aan geven. We zijn al bezig met het samenstellen van de jury. Dat zijn allemaal mensen, die het praktische feminisme van Truus goed aanvoelen. Zoals bijvoorbeeld Marjan Schwegman (historica en voormalig directeur van het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies, red.), Doeko Bosscher (historicus, schrijver en dichter, red.) en Elske Doets (eigenaar Doets Reizen en Zakenvrouw van het jaar 2017, red.).”

Meer over deze prijs is binnenkort te lezen op truuswijsmuller.nl en op de Facebookpagina Tante Truus is hier.



Het bestuur van de stichting. v.l.n.r. Stefan Jansen, Netty Bleichroth, John Ibink, Feyko Alkema Anneke Goddijn en Leen Spaans. Tineke Wolfswinkel ontbreekt op deze foto

Het laatste nieuws



[maar.nl/nieuws/opgraving-gulden-vlies-van-dag-tot-dag/](https://www.erfgoedalkmaar.nl/nieuws/opgraving-gulden-vlies-van-dag-tot-dag/)

Opgraving Gulden Vlies van dag tot dag

🕒 3 maart 2022



<https://www.erfgoedalkmaar.nl/nieuws/hans-van-santen-schreef-boek-over-wollebrant-geleynssen-de-jongh/>

Hans van Santen schreef boek over Wollebrant Geleynssen de Jongh

[Cookieverklaring](#)